

МІЖНАРОДНИЙ НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ ЖУРНАЛ

ФІНАНСОВИЙ ПРОСТІР

Рекомендовано до поширення в мережі «Інтернет» вченою радою факультету управління фінансами та бізнесу Львівського національного університету імені Івана Франка, протокол № 5 від 23 червня 2025 року. При використанні матеріалів, опублікованих у журналі, посилання на «Фінансовий простір» обов'язкове

ЗАСНОВНИК:

Львівський національний
університет імені Івана Франка,
79000, Україна, м. Львів,
вул. Університетська, 1

ВИДАВЕЦЬ:

Факультет управління фінансами та бізнесу
Львівського національного університету
імені Івана Франка
79000 м. Львів, вул. Коперника, 3

2025, No 1-2 (55)

ISSN 2304-1692

THE INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL JOURNAL

Finansovyi Prostir

Recommended for online publication by the Academic Council of Faculty of Financial Management and Business of Ivan Franko National University of Lviv by protocol No 5 of June 23, 2025.

In case of reprinting of materials published in the journal, the reference to «Financial Space» is required.

FOUNDER:

Ivan Franko National University of Lviv
79000 Lviv, Universytetska st., 1

PUBLISHER:

Faculty of Financial Management and Business
of Ivan Franko National University of Lviv
79000 Lviv, Kopernyka str., 3

Редакційна КОЛЕГІЯ

Головний редактор: СИТНИК Наталія Степанівна

д.е.н., професорка, завідувачка кафедри фінансового менеджменту
Львівського національного університету імені Івана Франка

Заступник головного редактора: ПШИК Богдан Іванович

д.е.н., професор, професор кафедри фінансових технологій та консалтингу
Львівського національного університету імені Івана Франка

Відповідальний секретар ДУБИК Вікторія Яківна

к.е.н., доцентка, доцентка кафедри фінансового менеджменту Львівського
національного університету імені Івана Франка

ЖИГЛЕЙ Ірина Вікторівна

д.е.н., професорка, професорка кафедри інформаційних систем в управлінні
та обліку Державного університету «Житомирська політехніка»

ЗАПУХЛЯК Іванна Богданівна

д.е.н., професорка, професорка кафедри менеджменту та адміністрування
Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу

КАПЛЕНКО Галина Вікторівна

д.е.н., професорка, завідувачка кафедри економіки та публічного управління
Львівського національного університету імені Івана Франка

КОМАРНИЦЬКА Ганна Омелянівна

д.е.н., професорка, завідувачка кафедри публічного адміністрування та
управління бізнесом Львівського національного університету імені Івана
Франка

КОСТИНЕЦЬ Юлія Володимирівна

д.е.н., професорка, проректорка з міжнародного співробітництва ВНЗ
«Національна академія управління»

КУЗЬМИНЧУК Наталія Валеріївна

д.е.н., професорка, професорка кафедри маркетингу, менеджменту та
підприємництва Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

КУЦИК Петро Олексійович

д.е.н., професор, ректор Львівського торговельно-економічного університету

МАЛЬЧИК Мар'яна Василівна

д.е.н., професорка, завідувачка кафедри маркетингу Національного
університету водного господарства та природокористування

МОНАСТИРСЬКИЙ Григорій Леонардович

д.е.н., професор, професор кафедри менеджменту, публічного управління та
персоналу Західноукраїнського національного університету

ПАРУБЧАК Іван Орестович

доктор наук з державного управління, професор, в.о. ректора Львівського
національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені
Степана Гжицького

РУДЕНКО Ольга Мстиславівна

докторка наук з державного управління, професорка, професорка кафедри
менеджменту та адміністрування Національного університету «Чернігівська
політехніка»

САДОВСЬКА Ірина Борисівна

д.е.н., професорка, завідувачка кафедри обліку і оподаткування Волинського
національного університету імені Лесі Українки

СЕМЕНЧЕНКО Наталія Віталіївна

д.е.н., професорка, професорка кафедри економічної кібернетики
Національного технічного університету України "Київський політехнічний
інститут імені Ігоря Сікорського"

СЛОМСКИ Войцех

професор, доктор філософії Економіко-гуманітарного університету в Варшаві

СТАСИШИН Андрій Васильович

к.е.н., доцент, декан факультету управління фінансами та бізнесу Львівського
національного університету імені Івана Франка

ЯКУБЕК Петр

доктор економічних наук, доцент Університету DTI м. Дубниця-над-Вагом

Адреса Редакційної колегії:

Факультет управління фінансами та бізнесу
ЛНУ імені Івана Франка

вул. Коперника, 3, м. Львів,
79000

тел.: (032) 235-64-50,

email: fp@lnu.edu.ua

Фінансовий простір

міжнародний науково-практичний журнал

Editorial Board

EDITORIAL OFFICE

Faculty of Financial Management and Business
of Ivan Franko National University of Lviv

79000 Lviv, Kopernyka str., 3

tel. (032) 235-64-50,
email: fp@lnu.edu.ua

Finansovyi Prostir

international scientific and practical journal

fp.lnu.edu.ua

Chief Editor *SYTNYK Natalia*

Doctor of Economics, Professor, Head of the Department of Financial Management, Ivan Franko National University of Lviv

Deputy Editor *PSHYK Bogdan*

Doctor of Economics, Professor, Professor of the Department of Financial Technologies and Consulting, Ivan Franko National University of Lviv

Executive Secretary *DUBYK Viktoriia*

Candidate of Science (Economics), Associate Professor of the Department of Financial Management, Ivan Franko National University of Lviv

ZHYHLEI Iryna

Doctor of Economics, Professor, Professor of the Department of Information Systems in Management and Accounting, Zhytomyr Polytechnic State University

ZAPUKHLYAK Ivanna

Doctor of Economics, Professor, Professor of the Department of Management and Administration, Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas

KAPLENKO Halyna

Doctor of Economics, Professor, Head of the Department of Economic and Public Management, Ivan Franko National University of Lviv

KOMARNYTSKA Hanna

Doctor of Economics, Professor, Head of the Department of Public administration and Business management, Ivan Franko National University of Lviv

KOSTYNETS Yuliia

Doctor of Economics, Professor, Vice-rector for international cooperation, National Academy of Management

KUZMYNCHUK Nataliia

Doctor of Economics, Professor, Professor of the Department of Marketing, Management and Entrepreneurship, V.N. Karazin Kharkiv National University

KUTSYK Petro

Doctor of Economics, Professor, Rector of the Lviv University of Trade and Economics

MALCHYK Mariana

Doctor of Economics, Professor, Head of the Department of Marketing, The National University of Water and Environmental Engineering

MONASTYRSKYI Grygorii

Doctor of Economics, Professor, Professor of the Department of Management, Public Administration and Personnel, West Ukrainian National University

PARUBCHAK Ivan

Doctor of Economics, Professor, Acting Rector of the Stepan Gzhytskyi National University of Veterinary Medicine and Biotechnologies of Lviv

RUDENKO Olga

Doctor of Public Administration, Professor, Professor of the Department of Management and Administration, Chernihiv Polytechnic National University

SADOVSKA Iryna

Doctor of Economics, Professor, Head of the Department of Accounting and Auditing, Lesya Ukrainka Volyn National University

SEMENCHENKO Natalya

Doctor of Economics, Professor, Professor of the Department of Economic Cybernetics, National Technical University of Ukraine "Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute"

SLOMSKI Wojciech

Professor, Doctor of Philosophy, University of Economics and Human Sciences in Warsaw

STASYSHYN Andrii

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Dean of the Faculty of Financial Management and Business, Ivan Franko National University of Lviv

JAKÚBEK Peter

Doctor of Economics, Associate Professor, DTI University

СМІСТ / Contents

Дубик Вікторія Яківна, Олійник Олександра Ігорівна МИТНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ У ВОЄННИЙ ПЕРІОД: АДМІНІСТРАТИВНИЙ АСПЕКТ (НА ПРИКЛАДІ ВОЛИНСЬКОЇ МИТНИЦІ)	7
Viktoriia Dubyk, Oleksandra Oliinyk CUSTOMS POLICY OF UKRAINE DURING THE WARTIME: ADMINISTRATIVE ASPECT (CASE OF VOLYN CUSTOMS)	17
Возняк Галина Василівна, Сороковий Данило Олегович ТЕРИТОРІАЛЬНІ ГРОМАДИ В УМОВАХ ВІЙНИ В УКРАЇНІ: СТАН, ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ	20
Voznyak Halyna, Sorokovyi Danylo TERRITORIAL COMMUNITIES IN THE CONTEXT OF WAR IN UKRAINE: STATUS, FEATURES OF FUNCTIONING AND DEVELOPMENT	34
Попель Сергій Анатолійович РОЛЬ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ІНВЕСТИЦІЙНОГО БАНКУ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СТАЛОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ	37
Popel Serhii THE ROLE OF THE EUROPEAN INVESTMENT BANK IN ENSURING THE SUSTAINABLE ECONOMIC DEVELOPMENT OF THE EUROPEAN UNION	46
Пшик Богдан Іванович, Єрмоленко Валентина Андріївна ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА БАНКІВ: ТРАНСФОРМАЦІЯ В УМОВАХ СУЧАСНОСТІ	49
Pshyk Bogdan, Yermolenko Valentyna ORGANIZATIONAL STRUCTURE OF BANKS: TRANSFORMATION IN MODERN CONDITIONS	63
Рисін Віталій Васильович, Малюська Марія Олександрівна РИЗИКИ ВІДМИВАННЯ ГРОШЕЙ У СФЕРІ ФІНТЕХ: ВИКЛИКИ ДЛЯ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ	66
Rysin Vitalii, Maliyska Mariia MONEY LAUNDERING RISKS IN FINTECH: CHALLENGES FOR FINANCIAL MONITORING	75
Недоступ Катерина Костянтинівна, Гресь Наталія Леонідівна СПІРНИЙ РЕКВІЗИТ ТИПОВИХ ФОРМ ДЕКЛАРАЦІЙ З МІСЦЕВИХ ЗБОРІВ	78
Nedostup Kateryna, Hres Natalia DISPUTABLE DETAIL OF STANDARD FORMS OF DECLARATIONS ON LOCAL FEES	86
Ситник Наталія Степанівна, Назаркевич Ігор Богданович, Західний Роман Вікторович ІПОТЕЧНЕ КРЕДИТУВАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ РИНКУ НЕРУХОМОСТІ В УКРАЇНІ	90
Sytnyk Natalia, Nazarkevych Ihor, Zakhidnyi Roman MORTGAGE CREDIT AS A TOOL FOR DEVELOPING THE REAL ESTATE MARKET IN UKRAINE	97
Лапішко Зоряна Ярославівна, Євтух Любов Богданівна ПУБЛІЧНІ ФІНАНСИ ЯК ПІДҐРУНТЯ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ	100
Lapishko Zoriana, Yevtukh Liubov PUBLIC FINANCE AS THE FOUNDATION OF SOCIAL PROTECTION OF THE POPULATION	110

SMICT / Contents

Попович Дарія Володимирівна, Ільків Олег Богданович ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ СТРАХУВАННЯ АВТОТРАНСПОРТНИХ РИЗИКІВ	113
Popovych Dariya, Ilkiv Oleh DIGITALIZATION AS AN EFFECTIVE INSTRUMENT FOR THE DEVELOPMENT OF MOTOR VEHICLE RISK INSURANCE	118
Ситник Наталія Степанівна, Західна Оксана Романівна, Грицай Роман Ярославович АНАЛІЗ ФІНАНСОВИХ ПОТОКІВ БЮДЖЕТУ СІМ'Ї: ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ТА ПРАКТИЧНІ ПІДХОДИ	120
Sytnyk Natalia, Zakhidna Oksana, Hrytsaii Roman ANALYSIS OF FAMILY BUDGET FINANCIAL FLOWS: THEORETICAL BASES AND PRACTICAL APPROACHES	125
Сідельник Олена Петрівна, Сарахман Оксана Миколаївна ОСНОВНІ ЗАСАДИ РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТУ В БАНКУ	127
Sidelnik Olena, Sarakhman Oksana BASIC PRINCIPLES OF RISK MANAGEMENT IN BANKING	135
Дуб Андрій Романович, Сусак Олег Васильович СУЧАСНІ ВАЖЕЛІ ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ У РОЗВИТОК ЕНЕРГЕТИЧНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ	138
Dub Andriy, Susak Oleg MODERN LEVERS OF ATTRACTING INVESTMENTS IN THE DEVELOPMENT OF THE ENERGY SECTOR OF UKRAINE	146
Шушкова Юлія Володимирівна, Козік Мирослава Ростиславівна ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ МЕНЕДЖМЕНТУ У ФІНТЕХ-КОМПАНІЯХ	149
Shushkova Yulia, Kozik Myroslava DIGITAL TRANSFORMATION MANAGEMENT IN FINTECH COMPANIES	157
Квасній Марія Миколаївна, Тяжкороб Ірина Володимирівна ФІНАНСУВАННЯ ПРОЄКТІВ ТЕРИТОРІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ В УМОВАХ МАКРОФІНАНСОВОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ	159
Kvasniy Mariya, Tiazhkorob Iryna FINANCING OF TERRITORIAL DEVELOPMENT PROJECTS IN THE CONDITIONS OF MACROFINANCIAL INSTABILITY	166
Сидорович Олена Юріївна, Буковський Микола Миколайович НАПРЯМИ РЕФОРМУВАННЯ ІНСТИТУТІВ ОПОДАТКУВАННЯ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГІБРИДНИХ ВИКЛИКІВ І ЗАГРОЗ	168
Sydorovych Olena, Bukovskyi Mykola DIRECTIONS FOR REFORMING TAXATION INSTITUTIONS IN UKRAINE UNDER HYBRID CHALLENGES AND THREATS	179
Голинський Юрій Олегович ФІСКАЛЬНІ ІНСТРУМЕНТИ БЮДЖЕТНОЇ КОНСОЛІДАЦІЇ: ВПЛИВ РОЗШИРЕННЯ ПОДАТКОВОЇ БАЗИ ТА ЗМІНИ СТАВОК НА СКОРОЧЕННЯ ДЕФІЦИТУ БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ	182
Holynskyy Yuriy FISCAL INSTRUMENTS OF BUDGET CONSOLIDATION: THE IMPACT OF TAX BASE EXPANSION AND RATE ADJUSTMENT ON REDUCING UKRAINE'S BUDGET DEFICIT	189

РОЛЬ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ІНВЕСТИЦІЙНОГО БАНКУ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СТАЛОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

ПОПЕЛЬ Сергій Анатолійович

кандидат економічних наук, доцент,

доцент кафедри фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку

Хмельницького університету управління і права імені Леоніда Юзькова

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-3834-1049>

Анотація. У статті досліджено діяльність Європейського інвестиційного банку як ключової фінансової інституції Європейського Союзу, що сприяє досягненню цілей сталого розвитку, зміцненню економічної, кліматичної та цифрової стійкості. Проаналізовано стратегічні напрями фінансування ЄІБ, зокрема у сферах кліматичної нейтральності, цифрової трансформації та подоланні наслідків фінансових криз, зокрема COVID-19. Виявлено, що банк дедалі активніше інтегрує пріоритети Європейського зеленого курсу, цифрового переходу та нової Європейської політики безпеки у свою кредитну діяльність. Особливу увагу приділено аналізу участі ЄІБ у підтримці країн Східного партнерства, насамперед України, у контексті післявоєнного відновлення, модернізації критичної інфраструктури та стимулювання інвестицій. Окреслено основні форми залучення ЄІБ до фінансування українських проєктів, включаючи підтримку малого та середнього бізнесу, розвиток енергетики, транспорту та цифрових технологій. Встановлено, що попри наявні ризики – воєнні, економічні, регуляторні – діяльність ЄІБ в Україні є важливим чинником довгострокової фінансової стійкості та поступової інтеграції у внутрішній ринок ЄС.

Ключові слова. Європейський інвестиційний банк, економічний розвиток, Європейський Союз, цифровізація, інновації.

Постановка проблеми. У сучасних умовах глобальної нестабільності, економічних потрясінь і кліматичних викликів забезпечення сталого економічного розвитку стало одним із головних пріоритетів політики Європейського Союзу. Крім того, постійно зростає потреба у фінансових механізмах, здатних підтримувати трансформаційні процеси в економіці, зокрема пов'язані з енергетичним переходом, цифровізацією, інноваціями та соціальною згуртованістю. У цьому контексті особливого значення набуває діяльність Європейського інвестиційного банку (ЄІБ), який є ключовою фінансовою інституцією ЄС та забезпечує довгострокове фінансування стратегічно важливих проєктів. ЄІБ виконує не лише технічну функцію надання кредитів, а й слугує інструментом реалізації політичних цілей Союзу, спрямованих на сталий розвиток, згуртування регіонів, кліматичну нейтральність та зміцнення конкурентоспроможності європейської економіки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Останніми роками серед іноземних науковців зростає інтерес до вивчення ролі Європейського інвестиційного банку у забезпеченні сталого розвитку ЄС. Так, Кавадія Х. підкреслює ключову роль ЄІБ у фінансуванні екологічно орієнтованих проєктів, що відповідають пріоритетам зеленої економіки [1]. Де Сімоне С., Ніколо М., і Паркс Л. досліджують поширення

європейських екологічних та соціальних стандартів ЄІБ у країнах Східного партнерства та Глобального Півдня [2]. Гріффіт-Джонс С. і Каррерас М. вивчають роль банку у формуванні регуляторного середовища і впровадженні інноваційних фінансових інструментів для підтримки зеленого малого і середнього бізнесу [3].

Дослідження ролі Європейського інвестиційного банку як основної фінансової інституції ЄС все частіше стає об'єктом уваги і вітчизняних науковців. Переважно такі праці зосереджені на аналізі співпраці цієї інституції з Україною в контексті підтримки інфраструктурних проєктів, економічного відновлення та інтеграції до європейського економічного простору. Зокрема, Хімій Б. І. досліджує ключові напрями співпраці міжнародних фінансових інституцій з нашою державою, торкаючись, серед іншого, й діяльності Європейського інвестиційного банку як інструмента реалізації стратегічних проєктів [4].

Ковальчук Я. С. детально розглядає організаційно-функціональну модель банку, його інструменти фінансування, а також окреслює потенціал співпраці між ЄІБ та Україною в умовах євроінтеграційних змін [5].

Колосова В. П. надає комплексне уявлення про напрями участі ЄІБ в українських проєктах, підкреслює стратегічне значення цієї установи у процесах відновлення державної інфраструктури, модернізації транспортної, соціальної та енергетичної галузей [6].

Попри значну кількість досліджень, присвячених діяльності Європейського інвестиційного банку, недостатньо опрацьованими залишаються питання комплексної оцінки його внеску в реалізацію сучасних стратегічних пріоритетів ЄС, зокрема кліматичних, цифрових і безпекових. Окремо бракує аналізу ефективності механізмів фінансування, які застосовує ЄІБ у країнах Східного партнерства, зокрема щодо України в умовах повномасштабної війни. Недостатньо розкритим залишається й питання трансформації ролі банку у відповідь на нові виклики, включаючи зміни в геополітичному контексті та необхідність посилення енергетичної автономії ЄС. Таким чином, необхідним є комплексний підхід до вивчення сучасної діяльності ЄІБ як інституції сталого розвитку та стабільності.

Метою статті є дослідження діяльності Європейського інвестиційного банку в контексті забезпечення сталого розвитку ЄС, реалізації кліматичних, цифрових та безпекових стратегій, а також визначення ролі банку у підтримці країн Східного партнерства, зокрема України.

Виклад основних результатів. У середині ХХ століття Європа перебувала на етапі глибокої трансформації, зумовленої потребою у відновленні після Другої світової війни та зміцненні політичної й економічної стабільності на континенті. У цих умовах почали активно поширюватися інтеграційні процеси, метою яких було забезпечення довготривалого миру, економічного розвитку та регіональної згуртованості.

Одним із ключових кроків на цьому шляху стало підписання Римського договору 25 березня 1957 року шістьма країнами – Францією, Західною Німеччиною, Італією, Бельгією, Нідерландами та Люксембургом. Цей документ поклав правову основу для створення Європейського економічного співтовариства (ЄЕС) та передбачав не лише формування спільного ринку, а й інституційне забезпечення економічної співпраці.

Серед положень договору важливе місце посідало рішення про створення Європейського інвестиційного банку – фінансової установи, метою якої було сприяння економічному розвитку країн-учасниць шляхом надання довгострокового

фінансування для реалізації інвестиційних проєктів. Це положення було офіційно закріплено в статті 266 Римського договору, яка визначала юридичні засади функціонування банку, його повноваження та ключові завдання, зокрема забезпечення економічної згуртованості, підтримку модернізації інфраструктури та стимулювання інвестицій у відстаючі регіони [7].

Необхідність створення такої інституції була обумовлена низкою факторів, зокрема:

– необхідність створення механізму солідарного фінансування регіонального розвитку. Що обумовлювалося нерівномірність економічного розвитку – у межах новоствореного ЄЕС спостерігався значний дисбаланс між розвиненими (переважно північними) і менш розвиненими (переважно південними) регіонами;

– брак інвестиційної інфраструктури — післявоєнна Європа потребувала модернізації транспортної, енергетичної та промислової інфраструктури, що вимагало значних довгострокових капіталовкладень, які не могли забезпечити традиційні фінансові ринки;

– необхідність залучення додаткових фінансових ресурсів для сприяння інноваціям, підвищенню конкурентоспроможності та довгостроковій стабільності економіки Європи.

Сьогодні Європейський інвестиційний банк є найбільшою у світі багатосторонньою фінансовою установою та ключовим інструментом фінансування політики Європейського Союзу. З моменту заснування ЄІБ у 1958 році він інвестував понад трильйон євро в різноманітні проєкти як на території Європи, так і у понад 160 країнах світу, суттєво впливаючи на економічний розвиток і підвищення якості життя мільйонів людей [8].

З роками місія банку розширювалася, і сьогодні ЄІБ зосереджує свою діяльність на восьми основних стратегічних пріоритетах [9]:

- кліматичні дії та екологічна стійкість — підтримка проєктів, що сприяють зменшенню викидів шкідливих газів і розвитку відновлюваної енергетики.

- цифровізація та технологічні інновації — інвестиції у розвиток цифрової інфраструктури та впровадження новітніх технологій.

- безпека та оборона — фінансування заходів зі зміцнення обороноздатності та кібербезпеки Європи.

- сучасна політика згуртованості — підтримка регіонів з метою подолання економічних і соціальних диспропорцій.

- сільське господарство та біоекономіка — стимулювання сталого розвитку агросектору та ефективного використання природних ресурсів.

- соціальна інфраструктура — фінансування об'єктів охорони здоров'я, освіти та житлового будівництва.

- інвестиції з високим впливом у глобальному масштабі — підтримка міжнародних проєктів, що сприяють сталому розвитку світу.

- союз ринків капіталу — розвиток інтегрованих фінансових ринків для покращення руху капіталу в ЄС.

Таким чином, діяльність ЄІБ спрямована на комплексну підтримку сталого розвитку Європейського Союзу та підвищення його глобальної конкурентоспроможності шляхом фінансування Європейського зеленого курсу, цифрової трансформації, економічного відновлення після кризи COVID-19, а також реалізації Цілей сталого розвитку ООН. Як провідний фінансовий партнер Європейського Союзу, ЄІБ об'єднує країни, підтримує інновації та сталий розвиток і

активно працює над вирішенням світових соціально-економічних проблем.

Один із найважливіших напрямів діяльності Європейського інвестиційного банку упродовж останнього десятиліття – це фінансування кліматичних проєктів та підтримка екологічної трансформації економіки ЄС і країн-партнерів. Стратегічно визначивши себе як «кліматичний банк ЄС», ЄІБ послідовно нарощує обсяги інвестицій у проєкти, що сприяють реалізації Європейського зеленого курсу, підтримують адаптацію до змін клімату, розвиток сталої енергетики, «зеленого» транспорту та водної інфраструктури. Така орієнтація відповідає пріоритетам ЄС щодо переходу до кліматично нейтральної економіки до 2050 року. Ці цілі зафіксовано в Climate Bank Roadmap 2021–2025 – стратегічному документі, що закріплює трансформацію банку в «кліматичний банк Європейського Союзу». У цій дорожній карті визначено, що не менше 50% річного фінансування має спрямовуватися на проєкти, пов'язані з кліматом і стійкістю, а до 2030 року ЄІБ має мобілізувати щонайменше €1 трлн інвестицій у зелений перехід [10].

Для інституційного посилення цієї діяльності у 2022 році було створено EIB Global – окремий підрозділ ЄІБ, що відповідає за фінансування інвестицій за межами ЄС з акцентом на кліматичні та соціальні пріоритети. Це є інструментом посилення ролі банку у глобальній кліматичній політиці, а також відповіддю на конкуренцію з боку інших інституцій. EIB Global став платформою для міжнародного партнерства, зокрема в межах Team Europe (ініціатива Європейського Союзу, спрямована на координацію зусиль ЄС, його держав-членів, фінансових інституцій та інших європейських партнерів для спільної зовнішньої підтримки третіх країн), та забезпечив більш гнучку і видиму присутність ЄІБ у країнах Східного партнерства, Африки, Латинської Америки тощо. Створення EIB Global також дало змогу ЄІБ ефективніше взаємодіяти з Єврокомісією, зокрема у рамках таких програм, як Global Gateway (флагманська ініціатива Європейського Союзу, яка передбачає масштабні інвестиції в інфраструктуру та розвиток у всьому світі) та інструменту зовнішніх інвестицій NDICI [11].

Таким чином удосконалення інституційної спроможності ЄІБ супроводжувалося зростанням обсягів кліматичного фінансування, що відображає практичну реалізацію задекларованих пріоритетів. У таблиці 1 наведено дані щодо обсягів фінансування ЄІБ проєктів, пов'язаних із кліматичною трансформацією, у розрізі останніх років.

Таблиця 1

Обсяги фінансування ЄІБ кліматичних проєктів у 2021-2023

Індикатор	2021	2022	2023	Ціль
1. Частка фінансування ЄІБ, присвячена кліматичним заходам і сталості	51%	58%	60%	Понад 50% до 2025 року
2. Частка кліматичної адаптації в кліматичному фінансуванні ЄІБ	4.9%	5.4%	6.4%	15% до 2025 року
3. Обсяг інвестицій у кліматичні заходи та екологічну сталість (млрд євро)	75	190	354	1 трлн євро до 2030 року
4. Вуглецевий слід фінансування ЄІБ				Відповідно до рамок Паризької угоди
– Абсолютні викиди (млн тонн CO ₂ еквіваленту на рік)	2.3	1.6	1.2	–
– Відносні викиди (млн тонн CO ₂ еквіваленту на рік)	-2.3	-4.6	-5.0	–

Джерело: на основі [12]

Отже, інформація представлена у табл. 1 демонструє стабільне зростання

кліматичного портфеля ЄІБ та підтверджує його статус одного з провідних міжнародних кліматичних фінансистів. Зокрема, частка фінансування, спрямованого на кліматичні заходи та екологічну сталість, стабільно зростала: з 51% у 2021 році до 60% у 2023 році, перевищивши стратегічний орієнтир у понад 50%, запланований до 2025 року. Також відбувся поступовий приріст частки фінансування адаптації до змін клімату – з 4,9% до 6,4%, що свідчить про активізацію зусиль у напрямі підвищення кліматичної стійкості, хоча темпи приросту ще не гарантують досягнення встановленого цільового показника у 15%.

У грошовому вимірі обсяг інвестицій у кліматичні заходи та екологічну сталість демонструє стрімке зростання – з 75 млрд євро у 2021 році до 354 млрд євро у 2023 році, що становить понад третину від загальної цілі у 1 трлн євро до 2030 року. Показники вуглецевого сліду свідчать про екологічну ефективність фінансованих проєктів: абсолютні викиди CO₂ зменшилися з 2,3 млн тонн до 1,2 млн тонн, тоді як відносні викиди мають чітко негативне значення, що означає чистий позитивний вплив на клімат – зниження до 5 млн тонн CO₂ еквіваленту. Це узгоджується з принципами Паризької угоди та підтверджує курс ЄІБ на трансформацію в кліматичний банк ЄС.

Ще одним важливим напрямком діяльності ЄІБ є підтримка цифрової трансформації, яка охоплює фінансування інноваційних ІТ-рішень, розбудову цифрової інфраструктури та розвиток цифрових навичок. Банк активно інвестує в проєкти, що сприяють цифровій інтеграції бізнесу, державного сектору та освітніх установ, що є ключовим чинником підвищення конкурентоспроможності економік ЄС.

Європейський інвестиційний банк останніми роками суттєво посилив свою роль у підтримці цифрової трансформації Європи, виділяючи значні фінансові ресурси на розвиток інноваційних технологій та цифрову інфраструктури. Так, у 2022 році банк спрямував близько 9,9 мільярда євро, що становить 18,3% власних ресурсів, на проєкти досліджень, інновацій та цифровізації. У 2023 році обсяг інвестицій у цю сферу зріс до приблизно 19,8 мільярда євро, включаючи підтримку передових технологій, зокрема штучного інтелекту [13].

Ключовими напрямками фінансування стали розвиток широкосмугового інтернету та волоконно-оптичної мережі, що охопили 4 мільйони домогосподарств, а також підключення 6,6 мільйона абонентів до мереж 5G. Значну увагу ЄІБ приділяє підтримці стартапів та масштабуванню технологічних компаній через ініціативи на кшталт European Tech Champions Initiative (ETCI), яка вже залучила понад 2 мільярди євро інвестицій та мобілізувала близько 10 мільярдів євро публічних і приватних коштів [13].

Стратегічно цифрова трансформація стала одним із пріоритетів ЄІБ в рамках програм REPowerEU та InvestEU, які спрямовані на посилення цифрової та зеленої трансформації економіки Європейського Союзу. Для підтримки більш ризикових і технологічно складних проєктів банк розробляє нові фінансові інструменти, зокрема лізинг цифрового обладнання, що дозволяє швидше реагувати на потреби ринку.

Паралельно з активною підтримкою цифрової трансформації, ЄІБ відіграє важливу роль у подоланні економічних криз, зокрема спричинених пандемією COVID-19.

У 2020 році ЄІБ у межах антикризової стратегії започаткував Європейський гарантійний фонд (EGF) обсягом 25 мільярдів євро, що дозволив мобілізувати понад 200 мільярдів євро фінансування для бізнесу, переважно малих і середніх підприємств

у країнах-членах ЄС [14].

Крім того, Європейський інвестиційний банк оперативно відреагував на кризу, спричинену пандемією COVID-19, оголосивши у березні 2020 року про запуск пакету фінансової підтримки обсягом 40 мільярдів євро (рис. 1). Цей масштабний пакет був спрямований на мобілізацію ресурсів для подолання економічних наслідків пандемії, зокрема для підтримки малих і середніх підприємств, які опинилися в особливо складному становищі через обмеження ліквідності та скорочення попиту [15].

Рис. 1. Фінансові ресурси мобілізовані ЄІБ у для боротьби з наслідками COVID-19

Джерело: складено автором на основі [15]

Програма включала кілька ключових інструментів, зокрема гарантійні схеми для банків на суму до 20 мільярдів євро, що дозволяли забезпечити доступ підприємств до кредитування. Додатково було створено лінії ліквідності для банків на 10 мільярдів євро, спрямовані на підтримку робочого капіталу. Також до пакету увійшли програми купівлі забезпечених активів (ABS) на суму до 10 мільярдів євро, які дозволили банкам передавати кредитні ризики за портфелями малого та середнього бізнесу, збільшуючи таким чином їхню спроможність надавати нові кредити.

Цей комплекс заходів відіграв ключову роль у пом'якшенні економічних потрясінь в країнах-членах ЄС, сприяючи збереженню підприємств, збереженню робочих місць і підтримці реальної економіки в період невизначеності. ЄІБ підтвердив свою позицію як важливого фінансового інструменту Європейського Союзу, здатного швидко і ефективно реагувати на виклики глобального масштабу.

Ще одним напрямком, який може стати стратегічним у діяльності ЄІБ, є посилення фінансування оборонної промисловості та виробництва озброєнь. У цьому контексті на початку 2025 року 19 країн-членів Європейського Союзу виступили з ініціативою розширити фінансування виробництва озброєнь через Європейський інвестиційний банк. Розширення механізмів фінансування та використання наявних коштів дозволить задовольнити нагальну потребу у зміцненні промислової і технологічної оборонної бази Європи. Це сприятиме ефективному реагуванню оборонно-промислового комплексу на коротко- та довгострокові виклики, особливо в

умовах агресивної війни росії проти України [16].

Окрім масштабної підтримки країн Європейського Союзу, ЄІБ активно сприяє сталому розвитку та кризовому реагуванню в регіоні Східного партнерства. Банк надає фінансову та технічну допомогу країнам цього регіону для посилення економічної стабільності, модернізації інфраструктури, розвитку цифрових та зелених технологій. Такий підхід сприяє зближенню регіональних економік з європейськими стандартами та зміцненню партнерських відносин.

Підтримка спрямована на реалізацію стратегічних пріоритетів Європейського Союзу у Східному партнерстві, що включає розвиток цифрової інфраструктури, підвищення енергоефективності та сприяння сталому економічному зростанню. Нижче наведено розподіл інвестицій ЄІБ у країнах регіону за останні роки, що демонструє масштаби і сфери фінансової допомоги (табл. 2) (станом на 2025 р.).

Таблиця 2

Обсяги інвестицій ЄІБ у економіки країн Східного партнерства

Країна	Рік	Проекти	Обсяг інвестицій, млрд. євро	Сфери інвестування
Україна	2007	63	7,82	Транспорт, енергетика, кредитування бізнесу, сільське господарство.
Грузія	2010	36	2,36	Транспорт, кредитні лінії, водопостачання, електроенергія, містобудування та інфраструктура
Молдова	2007	32	1,51	Транспорт, сільське господарство, кредитні лінії, енергетика
Вірменія	2010	21	0,99	Кредитні лінії, транспорт, сфера послуг, водопостачання.
Азербайджан	2013	7	0,16	Кредитні лінії, сфера послуг, енергетика

Джерело: узагальнено автором на основі [17-21]

Загалом, у країнах Східного партнерства ЄІБ інвестував понад 12,8 млрд євро у розвиток ключових секторів. Це підкреслює стратегічну роль банку у підтримці економічної стабільності та модернізації регіону через різноманітні проекти в галузях кредитування, енергоефективності та інфраструктури.

Особливу увагою ЄІБ приділяє підтримці України у складних умовах повномасштабного вторгнення Росії. Від початку повномасштабного вторгнення Росії в Україну у 2022 році Європейський інвестиційний банк став одним із ключових партнерів у наданні фінансової підтримки для стабілізації та відновлення країни. Станом на 2025 рік загальна сума фінансування, наданого ЄІБ Україні, перевищує 2,2 мільярда євро. Ці кошти спрямовані на відновлення критичної інфраструктури, забезпечення енергетичної безпеки, модернізацію систем водопостачання, а також підтримку освіти, охорони здоров'я і житлового фонду.

В Україні ЄІБ реалізує низку масштабних проєктів, серед яких відновлення соціальних об'єктів — лікарень і шкіл, модернізація систем централізованого опалення, ремонт та розширення водопостачання, а також розвиток житлового будівництва для внутрішньо переміщених осіб. Значна увага приділяється також підтримці малого та середнього бізнесу, щоб пришвидшити економічне відновлення країни після пандемії COVID-19 та війни. Кошти ЄІБ дозволяють Україні не лише відновити пошкоджені об'єкти, а й впровадити більш сучасні, енергоефективні та стійкі рішення [22].

Таким чином, фінансова підтримка ЄІБ є невід'ємною частиною ширшої стратегії Європейського Союзу щодо допомоги Україні у подоланні наслідків війни, забезпеченні соціально-економічної стабільності та переході до сталого розвитку у довгостроковій перспективі.

Висновки. Отже, Європейський інвестиційний банк відіграє ключову роль у забезпеченні сталого розвитку Європейського Союзу, виступаючи потужним фінансовим інструментом для підтримки економічної стабільності, інновацій та екологічних ініціатив. Завдяки масштабним інвестиціям у пріоритетні сектори, такі як цифровізація, зелена енергетика, транспорт та інфраструктура, ЄІБ сприяє досягненню стратегічних цілей ЄС з переходу до кліматично нейтральної та конкурентоспроможної економіки.

Водночас діяльність ЄІБ має ключове значення і для України, особливо в умовах воєнної агресії та пов'язаних із нею викликів. Фінансова підтримка банку допомагає відновлювати зруйновану інфраструктуру, забезпечувати енергетичну безпеку, підтримувати малі та середні підприємства, а також реалізовувати соціальні проекти. Це не лише полегшує наслідки війни, але й закладає основу для подальшої інтеграції України в європейський економічний простір. Таким чином, співпраця з ЄІБ є стратегічно важливою для України, а також для зміцнення загальної безпеки і стабільності в регіоні. Подальше розширення фінансової та технічної підтримки з боку ЄІБ сприятиме прискоренню відновлення та розвитку країни, що є спільним інтересом як України, так і Європейського Союзу.

Список використаної літератури

1. Kavvadia H. The role of the European Investment Bank in financing the green transition. Making the European Green Deal work: EU sustainability policies at home and abroad / H. Dyrhaug, K. Kurze (eds.) London: Routledge, 2023. P. 43–58.
2. De Simone S., Nicolo M., Parks L. Exporting Just Transition? The European Investment Bank, the European Green Deal, and Environmental and Social Standards for 'Green' Projects beyond the EU. *International Environmental Agreements: Politics, Law and Economics*. Springer, 2025. Vol. 25, P. 285–301. URL: <https://link.springer.com/article/10.1007/s10784-025-09664-2>
3. Griffith-Jones S., Carreras M. The Role of the EIB in the Green Transformation. Institute of Development Studies, 2021. URL: <https://www.ids.ac.uk/publications/the-role-of-the-eib-in-the-green-transformation>
4. Хімії Б. І. Європейський банк реконструкції та розвитку: співпраця з Україною. *Бізнес Інформ*. 2019. №10. С. 64–69. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2019-10-64-69>
5. Ковальчук Я. С. Європейський інвестиційний банк: основні функції та завдання. *Збірник тез доповідей Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції студентів, аспірантів та молодих науковців «Молодь в науці: дослідження, проблеми, перспективи»* (МН-2021), м. Вінниця, 01-14 травня 2021 р. URL: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/mn/mn2021/paper/view/13172>
6. Колосова В. П. Співпраця України з Європейським інвестиційним банком. Національний інститут стратегічних досліджень. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/mizhnarodni-vidnosini/cpivprasya-ukraini-z-evropeyskim-investiciynim-bankom>
7. Договір про заснування Європейського економічного співтовариства від 25 березня 1957 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_017#Text

8. Коротко про Європейський інвестиційний банк (ЄІБ). Європейський інвестиційний банк. 2023. URL: https://www.eib.org/attachments/lucalli/20220244_eib_at_a_glance_uk.pdf
9. European Investment Bank at a Glance. European Investment Bank. URL: <https://www.eib.org/en/about/at-a-glance/index>
10. EIB Group Climate Bank Roadmap 2021–2025. European Investment Bank. 2021. URL: https://www.eib.org/files/publications/thematic/eib_group_climate_bank_roadmap_en.pdf
11. EIB Global 2022. European Investment Bank. 2022. URL: https://www.eib.org/attachments/lucalli/20220310_eib_global_flyer_en.pdf
12. EIB Group 2023 Climate Bank Roadmap Progress Report. European Investment Bank. 2024. URL: https://www.eib.org/attachments/lucalli/20240145_eib_group_2023_climate_bank_roadmap_progress_report_en.pdf
13. EIB, public bank for Europe, strategic digital transformation. Agenda Pública. 2023. URL: <https://agendapublica.es/noticia/19016/eib-public-bank-for-europe-strategic-digital-transformation>
14. EIB Activity Report 2020. European Investment Bank. 2020. URL: https://www.eib.org/files/publications/general/reports/eib_activity_report_2020_en.pdf
15. EIB Group will rapidly mobilise EUR 40 billion to fight crisis caused by COVID-19. European Investment Bank. 2020. URL: <https://www.eib.org/en/press/all/2020-086-eib-group-will-rapidly-mobilise-eur-40-billion-to-fight-crisis-caused-by-covid-19>
16. У Євросоюзі хочуть збільшити роль ЄІБ у фінансуванні виробництва зброї. Укрінформ. 2023. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3954949-u-evrosouzi-hocut-zbilsiti-rol-eib-u-finansuvanni-virobnictva-zbroi.html>
17. Ukraine and the EIB. European Investment Bank. 2025. URL: <https://www.eib.org/en/projects/country/ukraine?lang=uk>
18. Armenia and the EIB. European Investment Bank. 2025. URL: <https://www.eib.org/en/projects/country/armenia>
19. Azerbaijan and the EIB. European Investment Bank. 2025. URL: <https://www.eib.org/en/projects/country/azerbaijan>
20. Georgia and the EIB. European Investment Bank. 2025. URL: <https://www.eib.org/en/projects/country/georgia>
21. Moldova and the EIB. European Investment Bank. 2025. URL: <https://www.eib.org/en/projects/country/moldova>
22. EIB Solidarity with Ukraine. European Investment Bank. 2025. URL: <https://www.eib.org/en/projects/topics/eib-solidarity-ukraine?sortColumn=StartDate&sortDir=desc&pageNumber=0&itemPerPage=3&pageable=true&la=EN&deLa=EN&tags=ukraine-solidarity&orTags=true>